

XLIII.

Q. F. F. Q. S.

DE

C. SILIO ITALICO,
POETA CONSVLARI,

DISSERTATIO ACADEMICA,

Quam

IN ALMA FRIDERICIANA

a. d. IX. Martii horis solitis

PRAESIDE

CHRISTOPHORO CELLARIO,

Histor. Prof. P. & Decano,

pro MAGISTRI Philosophiæ
priuilegiis ac honoribus rite consequendis

defendet

DAMIANVS Blumenröder/

Numburgensis, Poeta laureatus Cæsareus.

HALAE MAGDEBURGICAE,

Typis CHRISTOPH. SALFELD REGIM. ELECT. BRANDENB. TYP.

REIPUBLICAE NVMBVRGENSIS
CONSVLIBVS ET
SENATORIBVS
VIRIS NOBILISSIMIS AM-
PLISSIMIS, CONSVLTISSIMIS,
ET DE PATRIA PRAECLARE MEREN-
TIBVS, PATRONIS SVIS ADMO-
DVM BENIGNIS

HOC EXERCITIVM ACA-
DEMICVM

SVBMISSA OBSERVANTIA

D. D. D.

DAMIANVS Blumenröder.

Forum, qui res gestas memoriae prodiderunt, ut ingens multitudo est, sic plerisque diuersum scribendi consilium. Alii primas origines aut originibus proxima referunt, fabulis persaepe admittis, ut fieri in antiquis solet, quo augustiora gentis, quam scribunt, initia videantur. Pars prolatum bellis imperium & per terrarum orbem late vagata arma commemorant & id maxime agunt, ut campos caesis hostibus constratos, maria victoriis infecta posteritati ostendant. Sunt, qui rempublicam domi administratam sibi curae habent, ut quae in senatu consultationes, quae rogationes ad populum fuerint factae, plane & perspicue in lucem proferant, ut in quo Principis cum senatu, aut huius cum populo rationes conueniant vel discordent, singulorum consiliis excussis, manifestum omnibus fiat. Omnium horum, quamuis in diuersa euntium, ego neque industriam reprehendo, neque damno prudentiam, ut potius utramque summis laudibus efferendum esse existimem. Sed tamen nescio, quo pacto aliud genus scriptorum meo animo cum primis placeat. Est illud eorum, qui singulatim vitas illustrium virorum principumque scripsere, qui ideo mihi antecellere ceteris videntur, quod plus utilitatis ex singulorum consideratione, quam ex confusa contemplatione omnium habemus, quum sic in arcana cuiusque se propius inferre liceat. Quae causa est, ut in praesenti aliquid ex historiis disputaturi, malimus praecleari cuiusdam viri tam studia, quam honores, & omnem peractam vitam examinare, quam multorum simul res gestas & rationes intueri.

II. Is erit nobis *C. Silius Italicus*, vir clarissimus & poeta consularis, de cuius genere primum, deinde de studiorum

A 2

ratione:

ratione: post de gestis honoribus, aut cum otio honestissimo commutatis: etiam de aliis rebus, quæ eius vitam atque mortem illustriorem reddiderunt aliquid proferemus: Genus *Siliorum* vt antiquissimum, ita nobilissimum omnino fuit, quamvis non negemus originem illorum, vt in aliis gentibus non paucis, quæ ad summam nobilitatem peruenerunt, plebeiam & humilem exstitisse, quod doctissimus vir Carolus Patinus de familiis Romanis pag. 264 ex Liuii lib. IV. cap. LIV probauit. Ibi enim quæstoriis comitiis plebem ait ita vltimum iuisse iniuriam in tribuniciis acceptam, vt inter quatuor quæstores vnum tantummodo ex patricio ordine crearet, tres autem plebeios, *Q. Silium, P. Aelium & P. Pium, clarissimarum familiarum iuuenibus prætulit*. Sed quum semel huic familiæ ad honores via patefacta fuit, clarum vtique nomen consequuta progressu temporum ad summæ nobilitatis gradum adscendit. Vt ex multis tantum vnum exemplum adferamus, sub Augusto *C. Silius tertium consul* fuit, eo anno, quo is testamentum condidit, hoc est proximo antequam ex vita demigraret, auctore Suetonio cap. CI.

III. *Italici* nomen plus negotii nobis facessit, ab aliis alia interpretatione expositum. Sunt qui fuisse *Hispanum* adfirment, ex *Italica* Bæticæ vrbe, Traiani & Hadriani patria, oriundum, quam sententiam Petro Crinito & Ludouico Carrioni Dausqueius tribuit, quamquam prior dubitanter id retulerit. Nec vero peregrinitas impedimento erat, quo minus Hispania elegantiores poetas proferret. Etsi enim Ciceronis & Luculli ætate *Corduba* nati poeta pingue quiddam atque peregrinum sonarent, vt Cicero pro Arch. cap. x. extr. tradit; tamen alia cultura prouinciæ fuit post Augusti tempora, vt Lucani & vtriusque Senecæ ingeniis manifestum est. Habet vero Claudius Dausqueius, quæ principio commentarii in Silium huic opinioni de Hispanica patria opponat. *Qui ex Hispania, inquit, Italica, ITALICESIVS audiebat, aut ITALICENSIS*. Stephanus de Urbibus: *ἔστι καὶ Ἰταλικὴ πόλις Ἰβηρίας, τὸ ἐθνικὸν, Ἰταλικήσιον, est & Italica, vrbs Iberia: gentile, Italicesius*. Gellius Noct. Attic. lib. XVI. cap. XIII *D. Hadrianus in oratione, quam de Italicensibus, unde ipse ortus fuit, in Se-*

natu

natu habuit. Addit antiquam inscriptionem, quam etiam Gruterus pag. 385. n. 1. exhibuit,

COLONI ITALICENSIS IN PROV. BAETICA.

Quod si ergo ex Hispania hoc nomen esset, *Italicensem* potius, quam *Italicum*, appellandum Silium fuisse autumat.

IV. Est quidem discrimen huiusmodi terminationum, ut alius *Hispanus* sit, alius *Hispaniensis*. Martialis epistola ad Priscum, quam libro XII præfixit, extrema: *ne Romam non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum*. Sospiter Charifius lib. I. pag. 84 potest interpretis loco esse. *Quum dicimus*, inquit, *HISPANVS*, nomen nationis ostendimus: quum autem *HISPANIENSES*, cognomen eorum, qui provinciam Hispaniam colunt, etsi non sunt Hispani. Tacito etiam *Hispanienses exercitus* sunt Annali I. cap. III, qui in Hispania militant, ex aliis nationibus conscripti. Festus Pompeius quoque in *Corinthienses* non dissimiliter ait: *Romanenses, & Hispanienses, & Sicilienses negotiatores dicimus, qui in alienis ciuitatibus negotiantur*: nisi in voce *alienis*, ambiguitas inest, quæ extra Hispaniam ciuitates significet. Nam quod Charifius discrimen docet, nequaquam est perpetuum, & Plinius quoque *Hispaniensem Oceanum* dixit lib. XXXVII cap. X, qui Hispaniam adluit: & *spumam [argenti] Hispaniensis*, lib. XXXIII cap. VI. Neglexit itaq; Plinius, quam Grammatici inculcant, differentiam, ut adeo, si ceterum constet de origine ex Hispania; vix ex eo illa conuelli possit, quod *Italicus* noster, non *Italicensis* appelletur. *Italicesii* nominis, quod pure Græcum est, nulla habetur ratio. Si fuit autem in Hispania natus, non tamen & barbarus, aut ex antiquis Hispanis fuit, quia *Italica* colonia Romana erat, Scipionis opus, qui in illam debiles ac vulneratos exercitus sui milites collocavit, ut Appianus Alexandrinus in *Hispanicis* p. 463 tradit, eamque ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Ἰταλικὴν ἐκάλεσεν, ab *Italia Italica* appellauit, quia Itali erant, quos in coloniam illam deducebat. Huic de Sili ortu sententiæ & altera propius quodammodo accedit, quam itidem Petrus Crinitus commemorauit: *Sunt alii* inquit, *qui per suos maiores Romanum fuisse dicant, sed generis initium traxisse ab Hispanis*, hoc est, maiores Sili ex illa Hispaniensi colonia fuisse: ipsum vero vel Romæ vel in alio Italico municipio

& natum & educatum esse, vt ita nihilominus *Italici* nomen ab *Italica* Hispaniæ habuerit.

V. Ab his sententiis, quæ vel nostrum Silium vel maiores eius ex Hispaniensi colonia deducunt, discedit illorum opinio longius, qui eiusdem *Italicum* nomen ex Corfinio, Pelignorum in Italia vrbe principe, eliciunt. Ger. Io. Vossius, vir magno ingenio, & Claud. Daufqueius, de Silio præclare meritis, in primis illorum numerantur. Iste tam de Poetis, quam de Historicis Latinis (nam in horum etiam, quamuis poetam, censum refert) idclare proficitur, gemino argumento inductus, quæ antequam dispiciamus, de Corfinii nomine nouo aliquid adferendum est. Quod sæpe ab Italiæ populis postulatum fuerat, vt in ciuitatis Romanæ societatem reciperentur; sæpius autem ab Romanis abnegatum: id Sex. Iulio Cæsare & L. Marcio Philippo coss. in bellum funestum erupit, quod *Marsicum* dicebatur, quia Marfi populi cum Picentibus & Pelignis præcipui & primi auctores erant: & *Sociale*, quia, qui Romam impugnabant, societatis foedus inter se inierant: & *Italicum*, quia vniversa Italia contra Romam arma ceperat. Qui itaque a Romæ commercio secessionem fecerant, Corfinium elegerunt, quod caput Italorum, abdicata Roma, esset, cui nomen *Italica* impositum voluere. Strabo lib. v. Geograph. p. 167 Κορφίνιον, τὴν τῶν πελιγνῶν μητρόπολιν, κοινὴν ἀποασί τοῖς Ἰταλιώταις ἀποδείξαντες πόλιν, ἀντὶ τῆς Ρώμης, ὀρμητήριον ἔ πολέμου, μετονομασθεῖσαν Ἰταλικήν. *Corfinium, Pelignorum caput, communem omnibus Italis, loco Romæ, urbem designauerunt, bellique arcem, ἔ ITALICAE nomen indiderunt.* Præter hunc & Velleium Paterculum, de quo postea dicemus, non habemus, qui huius nouæ appellationis mentionem fecerint.

VI. Primum celeberrimi Vossii argumentum est idem, quod supra num. iv. attulimus, ab Hispanica vrbe *Italicensem* potius, quam *Italicum*, dicendum fuisse, quod Gellius dicto loco *Italices* eius colonos appellaret. Salua tanti viri auctoritate inuerti, quod obiicit, & ab altera etiam parte vsurpari posse videtur. Si enim ab *Italica* Hispaniæ non licet *Italicus* formare, sed tantummodo *Italicensis*; qua lege constitutum est, vt ab *Italica* Italiæ, quod plane idem nomen est, non *Italicensis*, sed *Italicus* dicamus? aut
fi

si alterum de Pelignorum vrbe non improbandum est, cur non idem liceat de vrbe Baticorum? At vsum ita ferre inquirunt, qui instar legis ab omnibus censeatur. Est ita, vt a Batica vrbe *Italicensis* & Gellius d. l. & auctor belli Hispanici & Africani, siue Hirtius fuit, siue Oppius, quod malunt alii; & laudata inscriptione ipsi prouinciales deriuarint: an vero prohibitum fuerit alterum, id tribus exemplis, quæ contra sunt, non sufficit ostendisse. De Pelignorum autem vrbe nullus vsus, nullum exemplum adferri potest, vtrum *Italicus*, an *Italicensis* ex ea deflexum fuerit: & si de Batica probatum satis est, *Italicensis* suos, non *Italicos* appellasse; idem etiam de Peligna vrbe facilius, quam alteram formam, *Italicus*, crediderim.

VII. Deinde vrgetur a laudato Vossio, si Hispanus fuisset Silius, non hoc nos ignorare fuisset Hispanus Martialis, qui sepius ad eum scribit, vt peramicum. Non hoc reticisset, quod ad Hispania suæ decus magnopere pertineret. Vtique fatemur, non leuiter hoc argumento probari, in Hispania non natum Silium nostrum fuisse: & credimus ipsi, Martialem, tot Italico epigrammata inscribentem, non præteriturum fuisse, quod sibi & suæ patriæ non vulgarem laudem adferre potuisset. Non autem exinde id sequi putamus, quod existimauit Vossius, Pelignum fuisse Italicum, quia non fuerit Hispanus. Potuit enim ex maioribus esse, qui in Hispanica illa vrbe habitauerint, ipse forte in quouis Italia loco, extra Pelignorum agrum, in lucem editus: potuit etiam *Italici* nomen ex casu quodam vel suo vel maiorum habuisse, vt solenne in aliis quam plurimis cognomentis est.

VIII. Sententiæ quoque clarissimorum virorum repugnat cum breuitas illius Socialis belli, tum appellationis nouæ raritas, quæ tentata potius, quam conseruata in vrbe Pelignorum fuit. Strabo quidem *μελοπονιάσειον*, ita vere appellatam dixit: aliter Velleius Paterculus, qui propius res Italicas cognouit, quam Asiaticas Strabo, homo Asiaticus, quamuis diligentissimus in ceteris rebus. Is autem lib. 11. cap. xvi ait: *Caput imperii sui Corsinium legerant, quod appellarent Italicum.* Quum dicit, APPELLARENT, conatum & propositum significat, non quod in vsum illud transductum receptumque fuerit, quod quidem nec potuit facile

facile, si breuem moram belli seu tumultus intuemur. Eutropius lib. v. cap. 11 *Quadriennio*, inquit, *hoc bellum tractum est: quinto demum anno finem accepit.* Quod ergo in tantillo spatio tentatum nouum nomen fuit, vix receptum aut vsu retentum post victoriam videtur, quum is euentus belli esset, vt Romani, non Itali, vicisse censerentur. Quis ergo crederet, inuisum victoribus nomen & in ignominiam illorum, durante bello, inuentum, post victoriam a victis conseruatum & in posteritatem fuisse traditum? præsertim quum statim, nondum finito bello, defierit esse rerum sedes vrbs Corfinium, quod Diodorus Siculus lib. xxxvii, vt in excerptis eius libri est, perspicue ostendit. Τὴν κοινὴν ἐκλείπῃσι πόλιν τὸ Κορφίνιον, *Novam*, inquit, *urbem Corfinium deserunt, translatis sedibus in Samnitum urbem Aeserniam.* Vnde est, quod Cæsar de Ciuili Bello *Corfinium* sæpe numero memorauit, & Cicero in epistolis; sed cognomen *Italicum* ne semel quidem attigerunt, quod nec posteriores Plinius, Seneca, Frontinus, Lucanus, Ptolemæus, & quotquot Corfinii meminerunt, agnoscunt, nec ipse, qui inde nomen suum habuisse fingitur, poeta noster *Italicus*, qui lib. viii Corfinium laudat, sed quo patriam suam vel suorum proderet, nihil omnino adiicit; neque vllum vestigium ostendit *Italicum* cognominis. Ait tantummodo v. 522

Corfini populus, magnumque Theate traherat,

Quare ita sentimus atque ita animum inducimus, Silium poetam neque in Hispania natum fuisse, quia Martialis, vbi maxime poterat, nihil memorauit: neque in Pelignorum vrbe Corfinio, cuius *Italicum* nomen incertum, quamdiu durauerit, aut an vnquam deuenit in vsum populorum: sed ex quocunque alio casu vel causa potuisse *Italicum* cognomen habere, ab Italia potius, quam a singulari aliquo oppido deductum: quanquam iis, qui maiores poetæ ex Bætica deriuant, nolimus repugnare, nec vero, quod dubium est, pro certo adfirmare.

VIII. Satis de ipso cognomine: faciliores in prænomine sumus, quod aliis *Publius* est, vt Modio in Nouantiquis, & Glan-dorpio in Onomastico Hist. Romanæ; nobis *Caius*, quia hoc frequens in gente Siliorum fuit, quod Dausqueio etiam, vt cer-
tius,

tius, adprobatur, qui initio commentariorum potest consuli. *Studia ergo Italici nostri contemplamur, de quibus Martialis lib. vii epigram. LXII*

*Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
Implevit magni quam Ciceronis opus.*

Benefactum, quod imitaturus, optimum quemque delegit, cuius sequeretur vestigium. Præstantissima studiorum, eloquentiam ad rei publicæ usum; & poesin, ad publicam & suam oblectationem sectabatur, quanquam neque hæc altera a communi utilitate separari debet. In utraque ideam sibi proposuit, ad quam se conformaret, ut meliorem proponere ac æmulari non potuerit. Quod enim Quintilianus censet lib. x. cap. i. ille demum in eloquentia se profecisse sciat, cui Cicero valde placebit: qui & ipse non suo ingenio sibi eloquentiam finxit, sed Græcos æmulando ad artis excellentiam peruenit. Idem dicto loco Quintilianus: *Mibi videtur M. Tullius, quum se totum ad imitationem Græcorum contulisset, effinxisse vim Demosthenis, copiam Platonis, iucunditatem Isocratis.* Quod eleganti figura S. Hieronymus proæmio *Quæstion. in Genes. f. 378 expressit, repetundarum accusari a Græcis Ciceronem.*

IX. Magna fane hæc laus est, non sibi sapere, aut artem ex suo confingere ingenio, spretis veterum tam præceptis quam exemplis: sed ductorem optimum sequi, & quod aliis bene cessit, imitari, quia etsi in philosophia ingenium valeat & nouitas inventorum ametur; dispar tamen res oratoriæ est, nec in ea proficitur bene, nisi ex imitatione antiquorum. Auctor dialogi de causis corruptæ eloquentiæ, qui Quintilianus fortassis est, aliis Tacitus, cap. xxviii post alias rationes præcipue memorat *insitiam præcipientium & OBLIVIONEM MORIS ANTIQVI.* Bene igitur suis studiis consulere censemus, qui veterum scriptorum lectionem non negligunt, sine qua ad solidam eruditionem nunquam peruenitur. Sili ætate præstantes oratores non defuerunt, quos ita coluit æstimauitque, ut omnibus tamen Ciceronem, qui præcesserat, anteferet. Quo consequutus est, ut summus orator euaderet ipse multum in foro, multum in centum-

B

virali

vitali iudicio cum gloria versatus. Martialis dicto epigrammate de eodem:

*Hunc miratur adhuc centum grauis hasta virorum,
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.*

X. Poeticen iuuenis didicit: senior, defunctus consulatu, magis excoluit, Virgilium præ ceteris imitando, non minus principem in ligata oratione, quam Cicero fuit in soluta. Heic ergo etiam, qui optimus erat, quam alium, sectari maluit, egregio exemplo admonens, quales ad imitandum auctores eligere conueniens sit. An adsequutus Maronem fuerit, nostrum non est iudicare. Plinius lib. III epist. VII *Scribebat, inquit, carmina maiore cura quam ingenio.* Nec vero idcirco ingeniosus parum fuit: sed, Martiale iudice lib. XI epigram. LI, Maronis villa coemta

Silius & vatem, non minor ipse, colit,

vt Lipsius lib. I Quæst. epistolic. cap. V emendat, argutum sane præ illo vulgato:

& vatem non minus ipse tulit.

Durius de Sili carmine Casp. Barthius censet Aduers. lib. VIII cap. III extremo; & lib. X cap. XXIV ineunte; & lib. XIII cap. VII p. 723; sed ipse sibi vir nobilissimus non constat, quia lib. XXII cap. VIII sententias eius nimio opere laudat, vt *nemo felicissimorum poetarum rotundius, latinius, neruosius, sapientius unquam extulerit.* Agit de aurea lib. XIII v 663

*Ipsa quidem virtus sibimet pulcherrima merces;
Dulce tamen venit ad manes, quum gloria vitæ
Durat apud superos, nec edunt obliuia laudem.*

Huic similes ibidem plures laudator ex eiusdem Italici libris congeffit.

XI. Sit vero cum nonnullis non comparandus Silius, vt

stet gloria prima Maroni;

tamen secundam aut tertiam palmam si consequitus poeta sit, non poenitendum eius ingenium est, neque studium mediocre. Nam quod Tullius ait Oratore ad Brutum cap. I, etiam *honestum est, prima sequentem in secundis tertiisque consistere.* Si quo inferiorius

ferius est Italici ingenium, quam Virgilii aut æqualis; id excusa-
tionem temporis habet, quod post Augustum deficere cœpit
quanquam perparuo, tamen aliquo modo, vt veteres quoque,
Quintilianus & alii, conquesti sunt: & si quid deest antiqui-
tatis, id maiori utilitate in aliis rebus compensauit. Histo-
riam enim egregie illustrat, ideoque in historicis etiam a Vossio
laudatus, cui etiam Marcus Velferus 1 Rer. Boic. p. 8. consentit,
*pleraque Silii ad historicam fidem scripta esse pronuntians, quod sane
utilius existimamus, quam fabulis lectorem, vt vulgus poeta-
rum solet, sine fructu detinere. Parce fingit, propior semper veri-
tati, non neglectis tamen coloribus, digressionibus, similitudinibus, &
ceteris poetarum flosculis, quod Olaus Borrichius, vir clarissimus,
Dissert. de Poetis p. 61 recte de Silio iudicauit.*

XII. Est & aliud, quo Silius ceteros fere omnes antecellit,
locorum, gentium, antiquitatum tam illustris explicatio, vt, nisi
ille fuisset, multa sane in geographia, & in rerum & antiquita-
tum historiis obscura nobis & incognita essent. Sane Italiam,
Siciliam, Africam, Hispaniam & alias regiones tam distincte,
tam illuminate in singulis partibus ante oculos proponit, vt ne-
que id clarius possint, quibus vnicum hoc studium ac labor est,
vt orbis terrarum descriptionem exhibeant. Rursus Barthium,
non æquisimum alioqui censorem nostri, audiamus ex lib.
xxi Adversar. cap. xv dicentem: *Solet is poeta [Silius] ad origi-
gines familiarum, urbium, & populorum tam frequenter stilum flecte-
re, vt non minus eius gratia rei, quam belli Punici, poema instituisse vi-
deri possit.* Laudent ergo, qui volunt, in aliis fictiones atque
fabulas; nos in nostro utiliora æstimamus & admiramur: nec Ari-
stoteli adsentimur, libro de Arte Poetica cap. x i tradenti, *Δῆλον,
ὅτι τὸν ποιητὴν μᾶλλον τῶν μύθων εἶναι θεῖν ποιητὴν, ἢ τῶν μέτρων,*
*manifestum est poetam esse oportere magis fabularum effectorem, quam
metrorum, quasi contra poetices officium sit, rem narrare sicut ge-
sta fuit; aut figmentis atque fabulis abstinere.* Sed satis de illo
studio, quod honoribus defunctus maiori cura in secessu & otio,
de quo postea dicemus, suscepit Silius: nunc de ipsis honoribus
disseremus.

XIII. Honores & multos & amplos gessisse Silium, non est quod dubitemus, quia consul Romanus fuit, ad quam dignitatem ordinatim & per gradus adscendebatur. Plinius lib. III epist. VII *Vt nouissimus a Nerone factus est consul, ita postremus ex omnibus, quos consules fecerat, decessit. Illud etiam notabile: ultimus ex Neronianis consularibus obiit, quo consule Nero perit.* Ex quo & annum fati aperte intelligimus. Semel an ter consul fuerit, non leuicula disputatione dubitatur. Petrus Crinus de Silio: *Ter consul fuit: & in primum eius consulatum (quod letissimum fuit faustissimumque P. R.) seuisimi tererrimique Neronis mors auspiciatissime incidit.* Accinunt magni viri, Iustus Lipsius & Io. Liuineius, vterque in Plinii Panegyri. cap. LVIII, cuius verba, *Erat in senatu ter consul, quum tu tertium consulatum recusabas, de Silio Italico interpretantur.* Livineius haud dubitabundus: *Potius sit, ut C. Silium Italicum capiamus, qui tertium consul ex cal. Iulii successus cum Statilio Laterano.* Ad Fastos. Quod ad Fastos attinet, ipse Lipsius in h. l. fatetur: *Reuera pars haec Fastorum in successis consulibus tenebrosa, nec acie ingenii (absque monumentis sit) facile illustranda.* Variant enim, Iaceri, inconstantes sunt, & quos vidimus, Laterano, ex cal. Iul. successo, Nonium Asprenatem, non Silium collegam dant. Quod si ter fuisset consul, id Plinius, qui vitam & mortem eius describit, nec quidquam laudis praetermittit, utique non tacuisset. Quin potius Martialis lib. VII epigram. LXII, post consulatum, quem, quum Nero periret, gesserat, a republica recessisse & otio se honesto dedisse adseuerat. Verba sunt:

*Postquam bis senis ingentem fascibus annum
Rexerat, adfero qui sacer orbe fuit:
Emeritos Musis & Phaebo tradidit annos,
Proque suo celebrat nunc Heliconae foro.*

XIV. De quouis igitur alio, quam de Silio, Plinii panegyricum interpretandum ducimus. Causa vero, quae doctissimos viros in illam opinionem adduxit, ex alio Martialis epigrammate natam esse existimamus, quod LXVI est lib. VIII, in quo trium consulatum fit mentio, sed ita distributorum, ut primus patris Silii fuerit, alter filii maioris, quem Plinius quoque dicta epistola *florentem & consularem* dixit; tertius voto a poeta praesumitur pro minori filio, qui vero non consequutus est, sed ante patrem

trem decesit. Hi maxime versus, opinamur, errorem induxerunt:

Bis senos iubet en redire fasces

Nato consule,

id est filio consule; ubi quidam libri, sed minus castigati, *noto consule*, quasi de patre, non de filio intelligatur. Nos vero malimus Vincentio Collesso, nobilissimo iuriconsulto, quam Livineio aut Lipsio, accedere, qui ante hos XIII annos ad hoc epigramma commentatus est: *Silius pater semel tantum consul fuit, eo anno, quo perit Nero.* Sic bene Martiali cum Plinio convenit, nec sine causa ille addidit,

Silius frequentes

Mauult sic numerare consulatus.

MAVULT SIC, hoc est eodem Collesso interprete: *Mauult duos filios gerere consulatum, quam ipse ter esse consul.* Alter illorum adeptus est consulatum, de quo Martialis gratulatur patri: de altero, gaudenti supererat adhuc quod optet

Felix purpura, tertiusque consul.

XV. Non statim a consulatu in otium litterarium secessit, sed Romae aliquamdiu substitit, & in Vitellii amicitia sapienter se & comiter gessit, quod Plinius dicta epistola refert. Vere autem sapienter dixit, quia summæ prudentiæ est cum malo principe versari ita, ut neque ille offendatur, neque famam & conscientiam nostram lædamus. Erat enim Vitellius præcipue luxurie sevitiaque deditus, ut Suetonius cap. XIII notavit, siue ut Eutropius lib. VII cap. XII, *gravi sevitia notabilis, & qui Neroni similis esse vellet, atque id præ se ferret.* Cautè ergo cum huiusmodi homine ac singulari prudentia viuendum erat. Quumque moris apud Romanos fuerit, ut perfuncti urbano magistratu, ad regendas provincias mitterentur; nostro *Asiam proconsularem* obtigisse idem Plinius d. l. enarravit. *Ex proconsulatu,* inquit, *Asia gloriam reportauerat.* Honor amplius, Asiam pro consule regere, hoc est Attalicum regnum administrare, quod Romani in provinciæ formulam, testamento nacti, redegerant. Fuit provincia senatus atque populi ex Augusti (apud Strabonem lib. vlt.) distributione, & prætoria primum, nisi belli ratio proconsulem postularet. Quod erudite Henricus Noris, Italorum facile doctissimus, in Cenotaph.

Pisan. Dissert. 11 cap. xi demonstrat. Intra Asiaticam diocē-
sin erant Ionia, maior ac minor Phrygia, Lydia, Myfia, Caria, ac
Pergamus; de quibus terminis, eorumque mutationibus, vir
illustris Iac. Vsserius, in libro *de Asia Proconsulari*, planissime dis-
seruit. Amplissima ergo prouincia, eiusque populi Græca liber-
tate antiquitus imbuti, vt sane prudentem fuisse oporteat, qui,
vt noster Secundo teste, ex administratione illius *gloriam re-
portauit.*

XVI. Redux ex Asia videtur otium petiisse, *annis quoque,*
vt Plinius ait, *suadentibus*, quod in more positum Romanis erat,
vt, si senectutem attigissent, e republica in honestum otium se-
cederent, quod ex multis eiusdem Plinii epistolis liquet, lib. 11,
xiv. lib. 111, 1. extr. lib. 1v, xxiii extrema. Hanc quietem
noster in Campania inuenit, vbi plures villas possidebat, & in sin-
gulis earum, quod Plinius addit, *multum librorum, multum statua-
rum, multum imaginum* habebat, quæ vndique ornamenta coemit,
vsque etiam *ad reprehensionem emacitatis.* Erat enim *Φιλόκαλος*,
hoc est honestissimarum rerum siue dignæ supellectilis studiosus.
Quid vero honestius, quam instruere bibliothecas, & quos alii in
inanes res sumtus faciunt, optimis quibusque libris comparandis
irrogare? quid dignius laude, quam illorum imagines atque
signa amare, qui in laude vixerunt præclaris virtutibus conspicui?
Pulchrum enim & magna laude dignum est viros laudatos colere,
& virtutem illorum, vt meruerunt, admirari, adeo vt rursus Se-
cundus lib. 1 epist. xv 11 *ipsum plurimis virtutibus abundare iudi-
cet, qui alienas sic in statuis & imaginibus amat.* Stimulant enim
imagines & exhortantur, vt eorum virtutes æmulemur, quorum
ipsæ memoriam externa facie præ se ferunt. Quod etiam ades,
villæ, aliæque clarorum virorum possessiones, si subimus aut inha-
bitamus, in nobis efficiunt.

XVII. Ex villis idcirco potissimum illas magnopere Silius
amabat, quæ eos dominos quondam habuerant, quos ipse imi-
tatus est plurimum: puto Ciceronis atque Virgilii, illius nempe
Academiam; huius, quæ sepulcrum domini continebat. De vtra-
que ita cum laude Sili Martialis lib. xi. epigram. xlix canit:

*Silius hæc magni celebrat monumenta Maronis,
Iugera facundi qui Ciceronis habet.*

Herodem

*Heredem dominumque sui tumulique larisque
Non alium mallet nec Maro, nec Cicero.*

Sicut ergo ante consulatum Ciceronem in causis agendis, doctissimisque orationibus æmulatus est; ita Maronem postea in primis habuit, quem imitaretur, quum in otio ad carmina scribenda se contulisset. Cuius memoria etiam ita ei sacrosancta fuit, ut natalem illius religiosius, quam suam, celebraret, & monumentum eius adire, ut templum, solet, quod itidem Secundus epistola sapius laudata obseruauit. Nec ex Campania discessit postea, sed vsque ad LXXV ætatis annum ibidem perseuerauit, & in Neapolitano mortem obiit.

XVIII. Hanc non fatalem habuit, quamlibet senex admodum, sed in media vitam finiuit, more illis temporibus recepto, ut, si insanabilem morbum sentirent, aut alio malo, quod superare desperarent, adficerentur; ipsi homines sponte sua ex vita abirent. Hoc Pomponius Atticus fecit apud Corn. Nepotem; hoc Corellius Rufus apud Plinium lib. I. epist. XI I, procul dubio ita ex Stoicorum disciplina instituti, quibus dignum sapiente videbatur, quandoque liberet, ex hac vita egredi, nec fatalem horam expectare. Seneca epistola LXIX *Exerce te, ut mortem & excipias, & si ita res suadebit, arcessas. Interest nihil, an illa ad nos veniat, an ad illam nos.* At non perinde est, nec eiusdem iuris, pati mortem, & eandem aduocare. Quam enim non damus nobis vitam, eam nec arbitrio nostro auferre possumus, sed expectandum est, donec auctor illius nos euocet, cuius iniussu non licet emigrare: nec fortis viri est, aut præditi sapientia, ex vita aufugere, sed quidquid fortuna attulerit, patienter ferre, nec nisi Deo imperante, ex vita hac excedere.

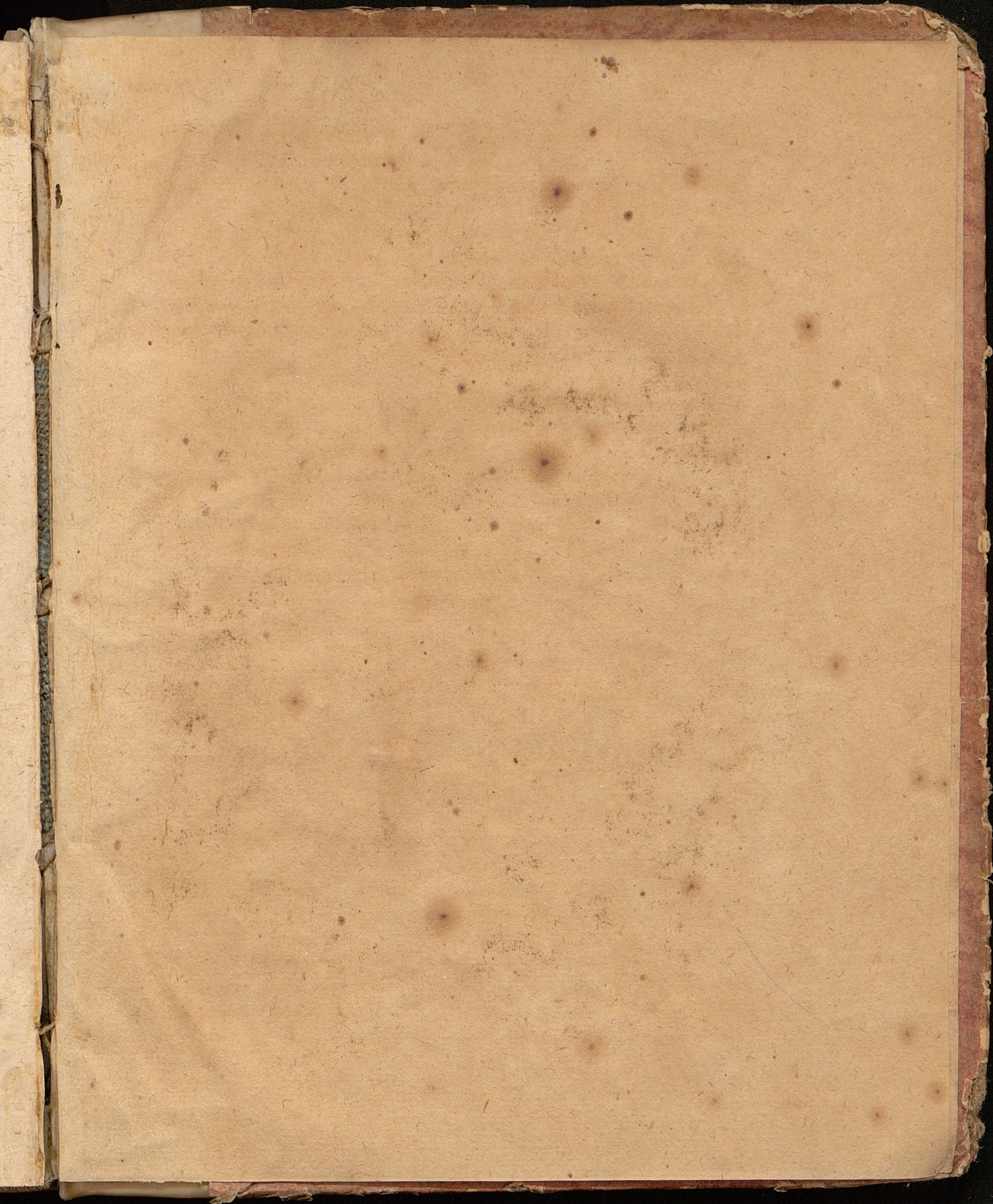
XIX. Voluntarium ergo excessum peruersæ philosophiæ, quæ illis temporibus vigeat, hoc est, errori imputamus, non excusamus, ut Cicero Catonem Uticensem lib. I Offic. cap. XXXI, alienus quamuis a Porticu, ex grauitate eius excusat, quasi alius exitus illius virtutem dedecisset. Aliud etiam est, quod gloriæ nostri poetæ videtur derogare. Nam quod Plinius refert, *leser at famam suam sub Nerone: credebatur sponte accusasse.* Omnis accusatio hominis vel mediocri specie honesti, sub malo principe suspecta est, etiã imperata; magis,
spon-

spontanea. Principes enim mali, quum aliquem perditum cupiunt, nec tamen aperte audent adgredi; ut declinent inuidiam, subornant alios, qui accusent ac perdant. Qui accusatores eodem censu sunt, quo delatores, *genus hominum*, ut Tacitus ait Annal. iv cap. xxx, *publico exitio repertum, & pœnis quidem nunquam satis coercitum*; quos nihilominus *per prœmia Tiberius eliciebat*. Vir bonus autem & sapiens inhonesta & turpia iussus, abnuit, etiam cum periculo suo, si manifesta sit turpitudine, ut est innocentium accusatio. Exemplo sit Iulius Græcinus, qui a Caio Cæsare *iussus M. Silanum accusare, quia abnuerat, interfectus fuit*, ut Tacitus refert in filii Agricolaë vita cap. iv. Nec imperium in atroci scelere excusare potest, ut Grotius lib. ii P. & B. cap. xxvi n. 3 demonstravit. Non autem certa erat nostri accusatio, sed **CREDEBATUR**; & si fuit, *maculam laudabili otio & optimis studiis abluir*, quibus fama integratur, in tantum etiam, ut *perpetui laudem promeritus sit*, hoc est immortalis memoriæ atque gloriæ, apud Martialem lib. vi epigr. Lxiv, & lib. vii epigr. Lxii, ubi Collessus ad interpretandum adhibeatur.

ADDITAMENTA.

- I. Poetice eloquentiæ studio est necessaria.
- II. Sine philosophia morum eloquentia est sterilis.
- III. Maximo autem eloquentiæ adiumento est studium historiæ.
- IV. Voces nostra aut patrum memoria citra necessitatem in usum receptæ, Latinum stilum deturpant, ut sunt *preprimis, frustraneus, deprædicare*, & verbi non antiquissimi *concernit*, recentior notio pro *attinet*. Nec placent *modernus, proficiuus*, quamvis non heri aut nudius tertius enata.
- V. Syllogismus primæ Figuræ potest salua Formæ bonitate Minorem negantem habere.
- VI. Causa Moralis est vera causa & perse; etiam nobilior quam Physica.
- VII. Causa Finis est motio metaphorica.
- VIII. Zona Torrida non minus commode, quam Temperata, habitatur.

⦿ ; (o) ; ⦿

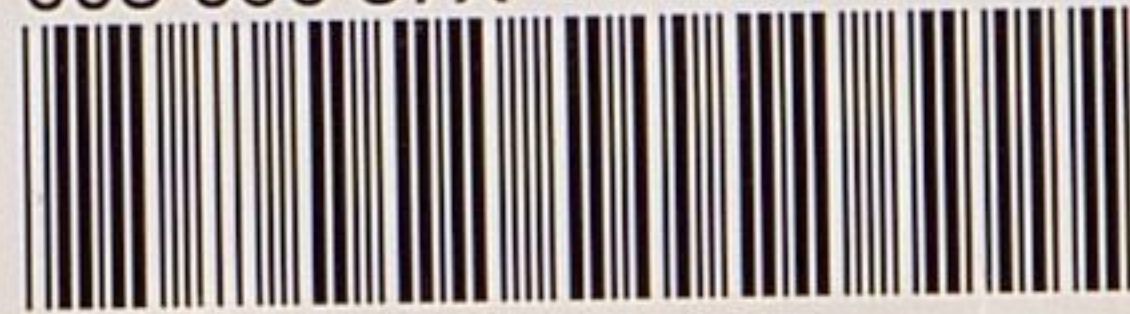

01 A 6590

ULB Halle

3

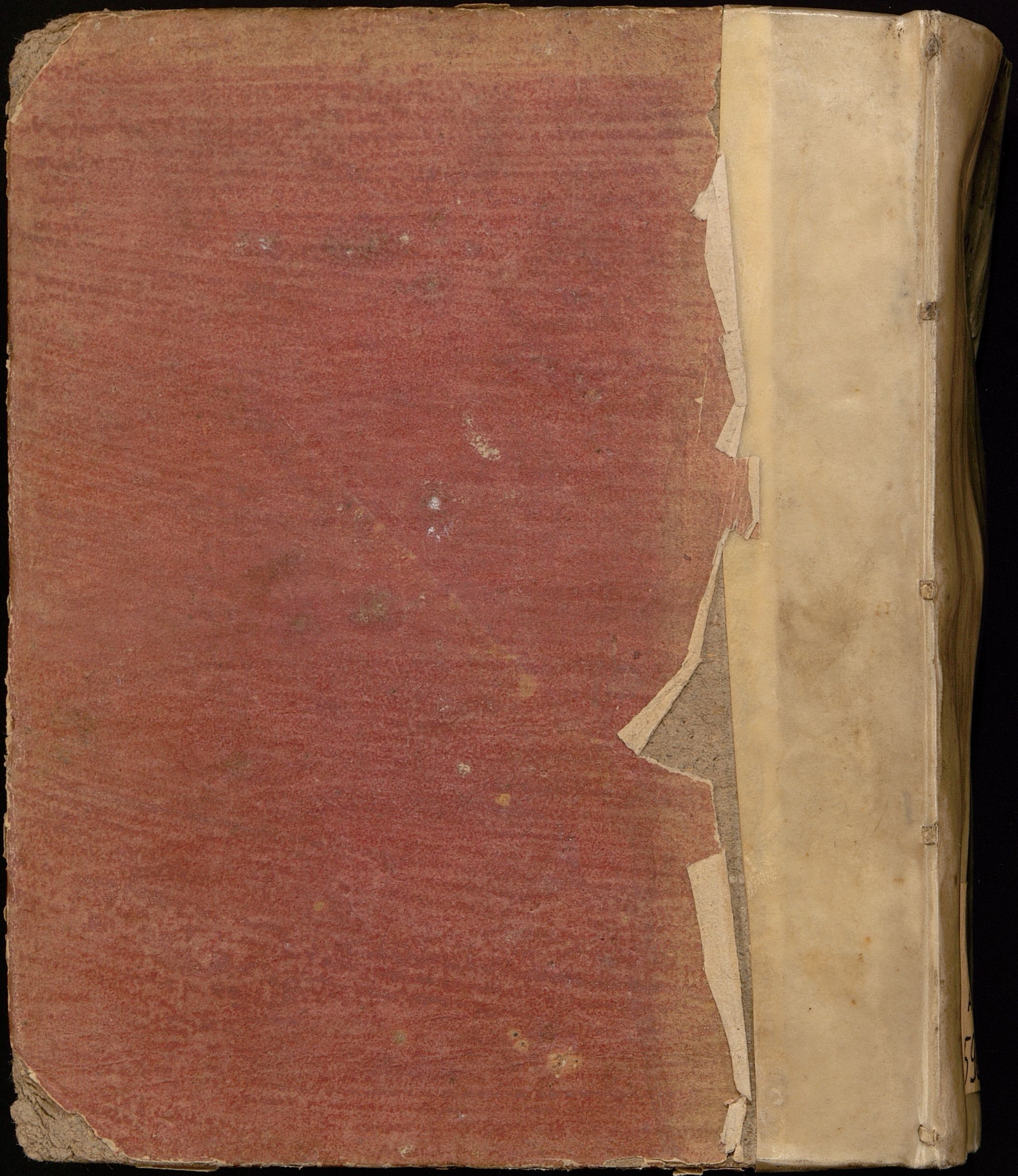
003 090 37X

Stk. 21 fehlt
Stk. 22 Hschr. - nicht
erfasst

V. 5 12

Recht ✓

XLIII.

Q. F. F. Q. S.
DE
C. SILIO ITALICO,
POETA CONSVLARI,
DISSERTATIO ACADEMICA,
Quam
IN ALMA FRIDERICIANA
a. d. IX. Martii horis solitis
PRAESIDE
CHRISTOPHORO CELLARIO,
Histor. Prof. P. & Decano,
pro **MAGISTRI** Philosophiæ
priuilegiis ac honoribus rite consequendis
defendet
DAMIANVS Blumenröder/
Numburgensis, Poeta laureatus Cæsareus.

HALAE MAGDEBURGICAE,
Typis CHRISTOPH. SALFELD REGIM. ELECT. BRANDENB. TYP.

